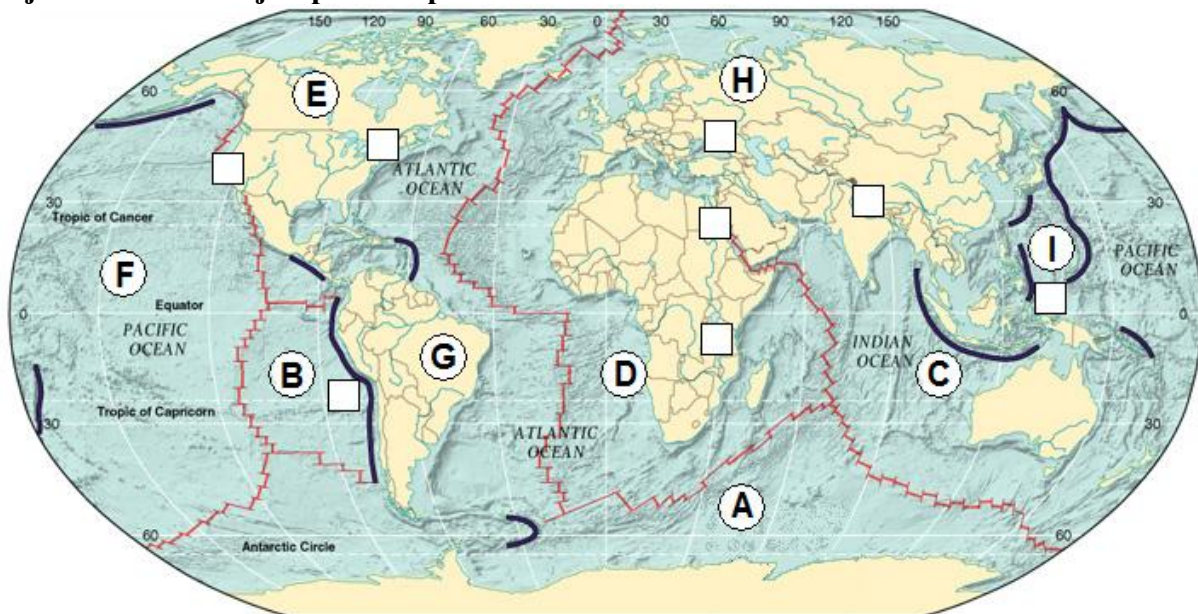

DRŽAVNO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2009. GODINE

1. RAZRED

Zaporka _____ Bodovi _____

Sljedeće zadatke riješi pomoću priložene karte:

3

1. Kvadratićima su na karti označeni neki planetarni reljefni oblici. Upiši slova navedena u zagradi unutar onih koji se nalaze na mjestima odgovarajućih planetarnih oblika: rasjed San Andreas (R), Marijanska brazda (J), Crveno more (L), Himalaja (O).

2

2. U kvadratić koji se nalazi na mjestu Apalačkog gorja upiši slovo A. Na crte upiši nazive orogeneza kojim je nastalo ovo gorje: _____ i _____ orogeneza.

3

3. Transkurentni rasjed duž kojeg dolazi do smicanja smješten je između litosfernih ploča koje su na karti označene slovima _____ i _____.
Oceanska litosferna ploča koja se podvlači pod kontinentsku, pri čemu nastaju ulančane planine, na karti je označena slovom _____.

3

4. Znakom X prekriži vulkanski otok Island. Taj se otok nalazi na planetarnom reljefnom obliku čiji je naziv _____. Navedeni planetarni reljefni oblik nastao je procesom _____ dviju litosfernih ploča: _____ i _____
(upiši nazive litosfernih ploča)

2

5. Na priloženoj karti najtamnijim, debljim zakrivljenim linijama označeni su najdublji dijelovi oceana koje nazivamo _____. Ti planetarni reljefni oblici nastaju na _____ granicama litosfernih ploča (upiši tip granice).

2

6. Relativna visina vrha Banskog brda u Baranji (RH) je 40 m u odnosu na mjesto Batina. Batina se nalazi u podnožju uz riječnu dolinu Dunava. Apsolutna visina tog mjesta na krajnjem istoku Hrvatske je 84 m. Kolika je apsolutna visina navedenog vrha?
Apsolutna visina je _____ m.

U sljedećim zadacima prekriži netočan pojam ili podatak.

2

7. Termički ekvator se u srpnju nalazi *sjeverno* / *južno* od geografskog ekvatora. U drugoj polovici godine najniže srednje mjesečne temperature zraka su na *južnoj* / *sjevernoj* polutki.

2

8. Polja niskog tlaka zraka sinoptičari nazivaju **anticiklone / ciklone**. Za ta polja tlaka karakteristično je **promjenjivo / stabilno** vrijeme.

2

9. Topografske karte u Hrvatskoj izrađuju se u **Van der Grintenovoj / Gauss-Krügerovoj projekciji**. Na topografskim kartama otisnuta je mreža četverokuta. Vodoravne crte četverokuta su obrojčene kilometrima koji označavaju udaljenosti od **ekvatora / početnog meridijana**.

2

10. Iznad ozonskog sloja Sunčevo zračenje uzrokuje **porast / pad temperature** u stratosferi. Sličnu izmjenu temperature s porastom visine ima i **troposfera / termosfera** koja je i najviši sloj atmosfere.

3

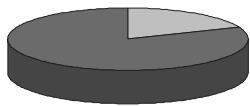
11. Na crte ispod grafikona upiši slova odgovarajućih obilježja.

A - udio kopna i mora na Zemlji, **B** - udio oceana u Svjetskom moru, **C** - udio mora i kopna na Sjevernoj polutki, **D** - udio mora i kopna na Južnoj polutki.

71% 29%

81% 19%

20% 6% 4%

25% 45%

61% 39%

3

12. Za dio riječnog toka prikazanog na slici odredi:

a) U polju A2 dominantni fluvijalni procesi su

_____ fluvijalna erozija (upiši

vrstu) i _____.

b) gornji kvadratić s desne strane prikazuje

_____ (upiši naziv oblika

nastalog jednim od procesa pod a) i uklapa se u

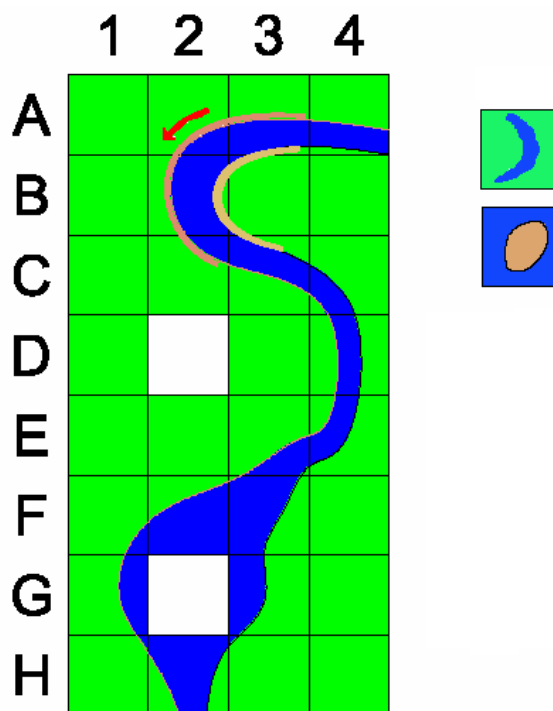
polje_____ na skici.

c) donji kvadratić s desne strane skice prikazuje

_____ (upiši naziv oblika

nastalog jednim od procesa pod a) i uklapa se u

polje_____ na skici.

U sljedećim zadatcima samo je jedan točan odgovor. Zaokruži slovo uz točan odgovor.

2

13. Plitko oceansko dno koje je smješteno na rubovima kontinenata je:

a) bental b) šelf c) litoral d) pelagijal e) abisal

2

14. Koji od navedenih vjetrova ne ubrajamo u sekundarnu cirkulaciju?

a) bura b) tajfun c) fen d) jugo e) pasat

2 15. Najvjernija umanjena predodžba Zemlje je:

- a) telurij b) profil c) blok dijagram d) globus e) trodimenzionalni reljefni model

2 16. Koja znanstvena disciplina geografije proučava utjecaj geografskih čimbenika na raspored biljnih zajednica na Zemlji?

- a) pedogeografija b) geomorfologija c) zoogeografija d) fitogeografija e) demogeografija

2 17. Ako nagib padine u odnosu na horizontalnu ravan iznosi 4° u koje prostore po nagibu padina ubrajamo takvo područje?

- a) strmce b) blago nagnuta padine c) ravnice d) znatno nagnute padine e) nagnute padine

2 18. Zaokruži svemirsko tijelo koje (među navedenima) ima najveću masu.
planet, pulsar, satelit, komet, meteor

2 19. Zaokruži vrstu padalina koja nastaje izdizanjem zraka duž fronti u ciklonama.
adijabatske, orografske, frontalne, konvekcijske

2 20. Prekriži uređaj kojim se ne može mjeriti ili mijenjati svojstva vode ili mora.
termometar, anemometar, desalinizator, limnigraf, mareograf

3 21. U tekstu koji govori o zemljinom magnetizmu četiri riječi su netočno napisane. Netočne riječi zaokruži i zamijeni ih ispravnima. Ispravne riječi napiši na priložene crte ispod teksta:
„Magnetsko polje Zemlje nazivamo ionosfera. Ono nas štiti od štetnih zračenja sa Sunca koje nazivamo Sunčev udar. Zemljin magnetizam pomaže nam pri orijentaciji u prostoru. Magnetizirana igla kompasa u horizontalnoj ravnini s magnetskim silnicama Zemlje pokazuje geografske polove. Dio električno nabijenih čestica sa Sunca prodire u atmosferu u polarnim krajevima, čime dolazi do njihove ionizacije i gornji slojevi zraka oko polova počinju svijetliti. Ovaj sjaj na večernjem nebu zove se večernja svjetlost. “

_____, _____, _____, _____

3 22. Na prvu crtu ispod fotografija upiši naziv biljne zajednice koja čini dio horizontalnog zonalnog razmještaja biljnog pokrova na Zemlji. Na drugu crtu upiši jedan od navedenih prostora u kojem ta biljna zajednica prevladava: *srednja Antartika, srednji Sibir, ekvatorski pojas Konga, srednja Argentina, istočna Australija, sjeverna Afrika, sjeverna Kanada, istočna Afrika*

2

23. Poredaj brojevima od 1 do 5 rodove oblaka i maglu u troposferi umjerenog pojasa tako da je brojem 1 označen pojam koji je na najnižoj nadmorskoj visini brojem 5 najvišoj.

_____ stratus _____ altokumulus _____ cirus _____ magla _____ cirokumulus

3

24. Upisivanjem odgovarajućih slova na crte, poveži tipove klima s prosječnim godišnjim količinama padalina i temperaturnim obilježjima.

_____ sredozemna klima	A) više od 2500 mm padalina	1) hladne zime kratka i svježja ljeta
_____ klima tundre	B) od 500 do 1500 mm padalina	2) velike dnevne amplitude
_____ pustinjska klima	C) od 650 do 900 mm padalina	3) srednja god. temperatura $\geq 18^{\circ}\text{C}$
_____ prašumska klima	D) manje od 250 mm padalina	4) vruća ljeta, blage i kišovite zime

U sljedećim zadacima poveži desni stupac s lijevim upisivanjem slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Jedno slovo je višak.

3

25. Poveži pojmove s odgovarajućim definicijama.

_____ riječna mreža	A) crta na karti koja razdvaja dva sljeva
_____ temeljnica	B) prostor s kojeg sve manje tekućice teku u neku veću
_____ razvodnica	C) prostorni raspored rijeka i potoka u državi
_____ porječje	D) sustav svih tekućica koje se slijevaju u neko more ili jezero
	E) sloj vode na nepropusnoj podlozi koji ispunjava šupljine u podzemlju

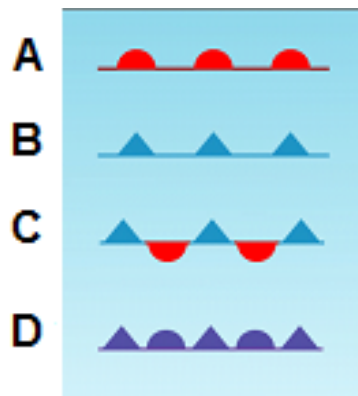
3

26. Poveži vrstu zračne fronte s odgovarajućim prikazom.

_____ hladna fronta

_____ topla fronta

_____ okludirana fronta

U sljedećim zadacima na crte upiši odgovarajući pojam ili pojmove.

2

27. Fronta je presjek Zemljine površine s _____.

2

28. Efekt staklenika pojava je izazvana povećanim udjelom _____
(*upiši puni naziv plina*) u atmosferi. To za posljedicu ima zadržavanje _____
radijacije u troposferi i porast temperature zraka na Zemlji.

2

29. Pojava pri kojoj je Sunce uvijek iznad horizonta na 90° j.g.š naziva se _____.

2

30. Odnos trenutne količine vodene pare u zraku i maksimalne količine vodene pare koju zrak pri određenoj temperaturi može primiti zove se _____ zraka
i mjeri se instrumentom _____ (*upiši naziv*).